

Trening przed klasówką

Literatura: romantyzm - ogólna znajomość epoki

Zadanie 1

Zaznacz pojęcia charakterystyczne dla romantyzmu.

- A. intuicja.
- B. rozum.
- C. natura.
- D. cywilizacja.
- E. „prawdy żywe”.
- F. konwenans.

Zadanie 2

Na podstawie poniższych informacji wskaż artystę z epoki romantyzmu. Połącz tytuł dzieła z jego twórcą.

Eugenie Delacroix, John Constable, Theodor Gericault, Caspar David Friedrich
„Tratwa Meduzy”, „Wędrowiec po morzu chmur”, „Śmierć Sardanapala”, „Wóz na siano”

- A. angielski malarz tworzący pejzaże -
- B. niemiecki malarz nastrojowych pejzaży -
- C. francuski malarz scen batalistycznych, orientalnych -
- D. francuski malarz pejzaży, obrazów o tematyce historycznej, religijnej -

Zadanie 3

Połącz nazwiska muzyków romantycznych z tytułami ich dzieł.

„Uwertura Herman i Dorota”, „Straszny dwór”, „Marsz żałobny”, „Rapsodia hiszpańska”,
„Karnawał rzymski”

- A. Fryderyk Chopin -
- B. Franz List -
- C. Hector Berlioz -
- D. Robert Schumann -
- E. Stanisław Moniuszko -

Zadanie 4

Określ autorów poniższych utworów oraz ich gatunek.

- A. „Rękawiczka” -
- B. „Giaur” -
- C. „Nędznicy” -
- D. „Dama kameliowa” -
- E. „Rusłan i Ludmiła” -
- F. „Hrabina Cosel” -

Zadanie 5

Wskaż punkty, w których mowa o dziełach charakterystycznych dla romantyzmu.

- A. zamek w Kórniku.
- B. James Macpherson „Pieśni Osjana”.
- C. muzyka Johanesa Brahmsa.
- D. malarstwo Williama Turnera.
- E. Ernest Renan „Żywot Jezusa”.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

A. C. E.

Zadanie 2

- A. angielski malarz tworzący pejzaże - John Constable „Wóz na siano”.
- B. niemiecki malarz nastrojowych pejzaży - Caspar David Friedrich „Wędrowiec po morzu chmur”.
- C. francuski malarz scen batalistycznych, orientalnych - Eugenie Delacroix „Śmierć Sardanapala”.
- D. francuski malarz pejzaży, obrazów o tematyce historycznej, religijnej - Theodor Gericault „Tratwa Meduzy”.

Zadanie 3

- A. Fryderyk Chopin - "Marsz żałobny”.
- B. Franz List - „Rapsodia hiszpańska”.
- C. Hector Berlioz - „Karnawał rzymski”.
- D. Robert Schumann - „Uwertura Herman i Dorota”.
- E. Stanisław Moniuszko - „Straszny dwór”.

Zadanie 4

- A. „Rękawiczka” - Friedrich Schiller, ballada.
- B. „Giaur” - George Byron, powieść poetycka.
- C. „Nędznicy” - Victor Hugo, powieść.
- D. „Dama kameliowa” - Aleksander Dumas, powieść.
- E. „Rusłan i Ludmiła” - Aleksander Puszkina, poemat.
- F. „Hrabina Cosel” - Ignacy Kraszewski, powieść historyczna.

Zadanie 5

A. B. C. D.

.....

Literatura: praca z tekstem

Przeczytaj poniższy wiersz, a następnie wskaż poprawne odpowiedzi.

Leopold Staff "Kowal"

Całą bezkształtną masę kruszców drogocennych,
Które zaległy piersi mej głęb nieodgadłą,

Jak wulkan z swych otchłani wyrzucam bezdennych
I ciskam ją na twarde, stalowe kowadło.

Grzmotem młota w nią walę w radosnej otusze,
Bo wykonać mi trzeba dzieło wielkie, pilne,
Bo z tych kruszców dla siebie serce wykuć muszę,
Serce hartowne, mężne, serce dumne, silne.

Lecz gdy ulegniesz, serce, pod młota żelazem,
Gdy pęknie, przeciw ciosom stali nieodporne:
W pył cię rozbiją pięści mej gromy potworne!

Bo lepiej giń, zmiążdżone cyklopowym razem,
Niżbyś żyć miało własną słabością przeklętą,
Rysą chorej niemocy skażone, pęknięte.

Zadanie 1

Wiersz jest

- A. balladą.
- B. fraszką.
- C. sonetem.

Zadanie 2

Podmiot liryczny wypowiada się

- A. w pierwszej osobie liczby mnogiej.
- B. w pierwszej osobie liczby pojedynczej.
- C. w trzeciej osobie.

Zadanie 3

Na przykładzie zwrotki pierwszej układ rymów jest

- A. abab
- B. aabb
- C. abba

Zadanie 4

Kowal to symbol

- A. rzemieślnika tworzącego przedmioty z metalu.
- B. rzemieślnika zajmującego się metaloplastyką,
- C. człowieka dążącego do realizacji wyznaczonych przez siebie celów.

Zadanie 5

Serce to symbol

- A. miłości małżeńskiej.
- B. miłości rodzicielskiej.
- C. wewnętrznej mocy i siły człowieka.

Zadanie 6

Wiersz nawiązuje do filozofii

- A. Schopenhauera.
- B. Nietzschego.
- C. Bergsona.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

C

Zadanie 2

B

Zadanie 3

B

Zadanie 4

C

Zadanie 5

C

Zadanie 6

B

Do matury - rozprawka

Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że dom charakteryzuje jego mieszkańców? Rozważ zagadnienie, odwołując się po niższego fragmentu z "Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza oraz do wybranych tekstów kultury.

Śród takich pól przed laty, nad brzegiem ruczaju,
Na pagórku niewielkim, we brzozowym gaju,
Stał dwór szlachecki, z drzewa, lecz podmurowany;
Świeciły się z daleka pobielane ściany,
Tym bielsze, że odbite od ciemnej zieleni
Topoli, co go bronią od wiatrów jesieni.
Dom mieszkalny niewielki, lecz zewsząd chędogi
I stodołę miał wielką, i przy niej trzy stogi
Użątku, co pod strzechą zmieścić się nie może.
Widać, że okolica obfita we zboże,
I widać z liczby kopic, co wzdłuż i wszerz smugów
Świecą gęsto jak gwiazdy, widać z liczby pługów
Orzących wcześniej łąny ogromne ugoru,
Czarnoziemne, zapewne należne do dworu,
Uprawne dobrze na kształt ogrodowych grządek:

Że w tym domu dostatek mieszka i porządek.
Brama na wciąż otwarta przechodniom ogłasza,
Że gościnna, i wszystkich w gościnę zaprasza.

Właśnie dwukonną bryką wjechał młody panek
I obiegłszy dziedziniec zawrócił przed ganek.
Wysiadł z powozu; konie porzucone same,
Szcypiąc trawę ciągnęły powoli pod bramę.
We dworze pusto: bo drzwi od ganku zamknięto
Zaszczepkami i kołkiem zaszczepki przetknięto.
Podróżny do folwarku nie biegł sług zapytać,
Odemknął, wbiegł do domu, pragnął go powitać.
Dawno domu nie widział, bo w dalekim mieście
Kończył nauki, końca doczekał nareszcie.
Wbiega i okiem chciwie ściany starodawne
Ogląda czule, jako swe znajome dawne.
Też same widzi sprzęty, też same obicia,
Z którymi się zabawiać lubił od powicia
Lecz mniej wielkie, mniej piękne niż się dawniej zdały.
I też same portrety na ścianach wisały:
Tu Kościuszko w czamarce krakowskiej, z oczyma
Podniesionymi w niebo, miecz oburącz trzyma;
Takim był, gdy przysięgał na stopniach ołtarzów,
Że tym mieczem wypędzi z Polski trzech mocarzów,
Albo sam na nim padnie. Dalej w polskiej szacie
Siedzi Rejtan, żałośny po wolności stracie;
W ręku trzyma nóż ostrzem zwrócony do łona,
A przed nim leży Fedon i żywot Katona.
Dalej Jasiński, młodzian piękny i posepny;
Obok Korsak, towarzysz jego nieodstępny:
Stoją na szanćach Pragi, na stosach Moskali,
Siekąc wrogów, a Praga już się wkoło pali.
Nawet stary stojący zegar kurantowy
W drewnianej szafie poznał, u wniścia alkowy;
I z dziecinną radością pociągnął za sznurek.
By stary Dąbrowskiego usłyszeć mazurek.

Teza: Według mnie wygląd i wyposażenie domu charakteryzują jego mieszkańców.

Argumenty:

a. Adam Mickiewicz "Pan Tadeusz" (powyższy fragment tekstu)

Był to dworek zbudowany z drzewa na podmurówce i chociaż niewielki - zadbane. Schłodne też było jego otoczenie. Obok znajdowały się pomieszczenia gospodarskie wypełnione zebranymi plonami, co podkreśla pracowitość mieszkańców. Byli też gościnni, o czym może świadczyć otwarta na oścież brama. Znajdujące się meble chociaż stare są gustowne i schłodne. Na uwagę zasługują wiszące na ścianach portrety Kościuszki, Rejtana, a także stojący zegar kurantowy wygrywający mazurka Dąbrowskiego. To jest odzwierciedleniem patriotyzmu mieszkańców dworku.

b. Henryk Sienkiewicz "Quo vadis"

Domy bogatych mieszkańców starożytnego Rzymu były bardzo wykwintne i miały wspaniałe wnętrza. Wyposażone były w ogrzewanie czy obszerne łaźnie. W pomieszczeniach znajdowały się drogocenne przedmioty, posągi bogów, kosztowności. W prywatnych bibliotekach znajdowały się dzieła twórców filozofii i literatury. Takie wyposażenie domów zapewniało jego mieszkańcom wygodne życie. Na pewno nie musieli się oni troszczyć o sprawy codzienne.

c. Jan Steen "Wnętrze chłopskiej chaty"

Obraz został namalowany w drugiej połowie XVII wieku. Jest przykładem sceny rodzajowej. Płótno przedstawia grupę ludzi: kobiety, mężczyzn, dzieci. Większość z nich siedzi lub stoi w niedbałych pozach. Uwagę przykuwają walające się po podłodze naczynia i resztki jedzenia. Na stole pies wyjada karmę z miski. Na ramieniu jednej postaci stoi kaczką, a do pomieszczenia zagląda świnia. Wszędzie panuje rozgardiasz. To świadczy o lenistwie i bałaganiarstwie mieszkańców domu.

Podsumowanie

Wygląd i wyposażenie domu mogą świadczyć o wartościach, którymi kierują się mieszkańcy lub o ich statusie społecznym czy wreszcie o traktowaniu przez nich codziennych obowiązków.